

Bieito es fa l'Ibsen

La particular visió del director Calixto Bieito del clàssic de Henrik Ibsen *Peer Gynt* arriba el 28 de juny a la 30a edició del Festival Grec de Barcelona, després d'haver-se estrenat un mes abans al Festival de Bergen (Noruega). És un dels muntatges estrella d'enguany. (Text: Adriana Crivillé)

P

eer Gynt és el protagonista d'un text clàssic del teatre noruec que té un impacte al seu país d'origen comparable amb el personatge del Quixot en l'imaginari espanyol. Amb aquest muntatge, Bieito inaugura el festival noruec l'any del centenari de la mort d'Ibsen. L'espectacle es representa en català tant a Noruega com a la gira per l'Estat espanyol que el portarà, entre d'altres, a la ciutat de Salamanca i al Festival de Tardor de Madrid.

Peer Gynt es proposa donar una mirada àcida al provincianisme i a l'estretor de mires de les petites comunitats o nacions, en paraules del seu director. L'ego portat al límit és el fil conductor

d'un text que parla del conflicte entre la bondat i l'egoisme, "de com els éssers humans intentem escapar de les nostres passions primàries, les més amagades, de l'infern dels nostres instints", explica Calixto Bieito.

Per representar aquest infern, Bieito s'ha valgut de la figura del *troll* que, assegura, no és un simple follet del bosc, sinó la representació del poder del mal que habita en l'home. Un mal que pot arribar a amagar la seva voluntat i dominar les seves accions. Per al director, la idea del *troll* es podria associar amb la d'"internautes que manipulen i poden contaminar sistemes informàtics sencers".

Joel Joan és Peer Gynt en aquesta coproducció entre els festivals Grec i de Bergen, el Teatre Romea de Barcelona i l'Ajuntament de Viladecans, posada en escena per la companyia del mateix teatre. A més de Joel Joan, el repartiment compta, entre d'altres, amb Carles Canut, Míngo Ráfols, Boris Ruiz i Amparo Moreno.

El personatge de Gynt obliga Joel Joan a estar dalt l'escenari les tres hores que dura l'espectacle. En aquest temps l'actor recorre un itinerari fantàstic entre el somni i la realitat. "Entén el paper com ningú", assegura Bieito, "i reuneix totes les qualitats d'energia, fisicalitat, mentals... És el que jo tenia al cap". En aquesta ocasió, l'actor col-

labora per primera vegada amb la companyia del teatre Romea: “és un actor privilegiat pel que fa a les seves qualitats interpretatives: la veu, el fraseig...”.

Fidel a la seva particular manera de rellegir els clàssics, Calixto Bieito ambienta *Peer Gynt* en el context d'una enorme torre de les vanitats en què els personatges tenen un component pervers. En dibuixar-los ha fugit deliberadament d'una lectura realista del text. “El teatre d'Ibsen té un aspecte de *troll*, demoníac. Els seus són personatges més foscos del que normalment pot donar una lectura realista. Em refereixo a tot el teatre realista posterior a Ibsen i associat a Arthur Miller o Bertrand Shaw. En aquest sentit, he vist sobretot produccions anglosaxones de teatre d'Ibsen amb un realisme que el fan avorrit”.

El reflex d'aquest text romàntic convuls en la societat actual és una associació d'idees directa. “És evident que un mira de ser un mateix –que no sé exactament què vol dir–, però no podem ignorar que som un graó petitíssim i sense importància de la humanitat, que perdurà molt més”, apunta el director.

Evitar que l'espectador s'avorreixi és una màxima en les propostes de Calixto Bieito que sovint ha estat qualificat de provocador, tant en les seves posades en escena teatrals com d'òpera. Amb *Peer Gynt* era del tot necessària una revisió del text, ja que l'original no va ser escrit per ser escenificat. Per això, Ibsen es va poder permetre certes llicències, com ara que contingui 40 escenes i més de 100 personatges.

La proposta de Bieito parteix d'una adaptació i una traducció integral al català i rimada. “No hi ha més remei que intentar un exercici d'imaginació i llibertat. No en va, aquests són temes de l'obra”.

GIRA EN CATALÀ. Tot i que ressalta que “sempre es parteix de zero”, per al director d'escena la responsabilitat de representar un heroi nacional al seu país d'origen constitueix una gran il·lusió. I, en especial, fer-ho amb la companyia del teatre Romea i en català.

El repte, per a Bieito, consisteix a normalitzar el fet que s'exhibeixi una producció en català a la resta de l'Estat espanyol. La gira de *Peer Gynt* per territori espanyol és la primera que es representarà íntegrament en català. “Per la musicalitat del text, vam pensar que seria complicat de traduir. Però jo no tinc prejudicis per traduir: així ho vam fer amb *El rei Lear*, malgrat que per a Josep Maria Pou [l'actor protagonista] va ser una brutalitat i un patiment”.

En decidir l'idioma de la gira, Bieito es va preguntar per què no fer-ho en català si es presenta en aquest idioma a Noruega. “Aquesta és la riquesa del caos que és l'Estat espanyol, amb tantes llengües. Jo parlo cinc llengües i això és el que m'interessa. I tinc curiositat de veure un espectacle en gallec, per exemple”.

Altres estrenes del Grec al juny

El eco de la sombra

El Teatro de los Sentidos presenta el seu últim treball, un espectacle que convida a jugar amb la nostra ombra i a establir-hi una relació diferent.

Aquesta companyia va guanyar el premi Max 2005 a les noves tendències escèniques. Després d'haver captivat l'audiència amb muntatges tan singulars com *El hilo de Ariadna* o *La memoria del vino*, El Teatro de los Sentidos torna al Grec amb una altra de les seves experiències sensuais. Inspirat en *L'ombra*, un conte de Hans Christian Andersen, i amb referències al *Faust* de Goethe i l'*Infern* de Dante, la crítica danesa ha considerat aquest muntatge una obra mestra.

Somriure d'elefant

Somriure d'elefant és la història de la trobada entre dos homes de teatre, un encara actiu i l'altre ja retirat. En el seu text, el director Pau Miró reflexiona sobre la vellesa i la joventut, sobre els que van i els que vénen, sobre els que ambicionen la fama i els diners i els que ambicionen el silenci, la calma, la contemplació.

Actor i director, Pau Miró (Barcelona, 1974) es va formar a l'Institut del Teatre. El seu primer treball va ser *La poesia dels assassins* (2000), al qual van seguir *Una habitació a l'Antàrtida* (2002), *Paraigües elèctrics* (2003) i *Plou a Barcelona* (2004), pel qual va rebre cinc nominacions als premis Butaca i amb el qual va tenir un ampli ressò internacional. Les seves últimes obres com a autor i director han estat *Happy Hour* i *Bales i ombres*. Com a actor, ha intervingut en una dotzena de muntatges teatrals, i ha col·laborat diferents programes i sèries de televisió, com *El cor de la ciutat* o *Plats bruts*.

Plurals

Músics de diversos països i cultures es troben a *Plurals*. Aquest espectacle descansa en temes de Javier Ruibal, Francesc Pi de la Serra i Jabier Muguruza, un repertori que,

respectant l'esperit original, Munir Hossn ha perfilat a partir de sons africans enriquits per les sucoses aportacions dels diferents intèrprets.

Nascut a Barcelona l'any 1942, Pi de la Serra és un dels noms històrics de la cançó catalana. Als vint anys entra a formar part dels Setze Jutges i a partir d'aquí inicia una fèrtil carrera que el portarà a actuar en escenaris d'arreu del món. Jabier Muguruza (Iruña, 1960) ha navegat tant en les aigües del rock com en les de la cançó d'autor. Javier Ruibal (*El Puerto de Santa María*, 1955) és autor d'una música que ret culte a diferents sons tradicionals de la Mediterrània, des del flamenc a la música sefardita o magrebina, nodrint-se a la vegada de gèneres com el rock o el pop.

Hamlet

The Wooster Group presenta la seva versió de *Hamlet*, on torna a alguns dels temes presents en els seus últims treballs: una reflexió sobre la decadència i la transformació personal, social i política, i sobre l'espai que ocupen les representacions en directe en la cultura actual. Inspirant-se en la versió cinematogràfica que Richard Burton va fer de *Hamlet* l'any 1964, així com en altres muntatges emblemàtics de l'obra, la companyia s'aproxima a la tragèdia de Shakespeare amb una visió pròpia del segle XXI.

The Wooster Group ofereix una producció dinàmica que aporta informació visual als intèrprets. Els samples de so i les imatges que apareixen als monitors en temps real creen una representació que aconsegueix ser moderna respectant al mateix temps la fidelitat al text original. Aquesta companyia novaiorquesa va néixer d'un petit nombre d'artistes que el 1975 van treballar junts en el muntatge de *Three Places in Rhode Island*. Amb el temps, The Wooster Group ha esdevingut una trobada oberta d'artistes que col·laboren en la creació i el muntatge d'obres de teatre i multimèdia.